

Raadsvoorstel

Onderwerp: Programmabegroting 2022 (inclusief Meerjarenraming 2023-2025)
Datum: 10 november 2021
Agendapunt: 3
Behandeling: Opiniërend en besluitvormend
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Peter Meijer: p.meijer@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.049015

1. Samenvatting

De begroting 2022 wordt aan uw raad voorgelegd met een positief meerjarig saldo met daarin verschillende onzekerheden en taakstellingen. De behandeling in uw raad staat geagendeerd voor 10 november 2021. Deze begroting moet voor 15 november 2021 worden ingediend bij provincie en ministerie. Met het vaststellen van de begroting geeft u ons college de bevoegdheid om uitgaven te doen binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Wij stellen u voor:

- De aangeboden programmabegroting 2022 vast te stellen, inclusief meerjarenraming 2023–2025 en de bijlagen;

Tevens vragen wij u richting te geven aan een gewenste besteding van het positieve saldo in 2022.

3. Inleiding

De begroting 2022 resulteert in een meerjarig sluitend perspectief, dat positiever uitvalt dan de kaderstelling uit de Voorjaarsnota 2021. Door onder andere de effecten van de septembercirculaire en areaaluitbreiding in de Eemshaven is het perspectief in positieve zin veranderd. Met de forse taakstellingen in onze begroting, het herstel na de Coronacrisis en de aangekondigde herijking van het gemeentefonds, blijven er echter grote onzekerheden bestaan. Dit vraagt ook de komende jaren waakzaamheid en bijsturing wanneer dat nodig is.

De positieve effecten geven enige ruimte voor bijstelling van bestaande taakstellingen in de Jeugdzorg en het opnemen van enige speelruimte ten aanzien van de onzekerheden in de OZB inkomsten niet-woningen. Ook met deze bijstellingen blijft het beeld meerjarig gezien positief. Dit geldt met name voor het eerste begrotingsjaar 2022. Wij vernemen graag uw gevoelens bij de wijze waarop we de incidentele ruimte voor 2022 op de beste wijze kunnen benutten.

Uitwerking kaderstelling

Deze begroting is een uitwerking van de kaderstelling uit de Voorjaarsnota 2021, die in juli met uw raad is besproken. In die kaderstelling konden wij nog geen sluitend perspectief

presenteren. Wij hebben daarbij aangegeven richting de begroting 2022 voorstellen uit te werken om het tekort te dekken. Samen met verwerkte autonome ontwikkelingen heeft dit geleid tot een begroting met een financieel sluitend perspectief.

Wij presenteerden u in de kaderstelling diverse uitgangspunten voor de uitwerking in deze begroting. Deze zijn voor het grootste deel één op één overgenomen. Uitzondering daarop is het kader met betrekking tot de opschalingskorting in het gemeentefonds. Deze is inmiddels ook voor 2022 bevroren en is derhalve in deze begroting verwerkt.

Ten slotte hebben we ook de meest recente ontwikkelingen in de begroting verwerkt. Daarbij kunt u denken aan de septembercirculaire (algemene uitkering) en bijstellingen als gevolg van volumeontwikkelingen en prijseffecten. Al deze factoren hebben uiteraard enige invloed op het in de begroting gepresenteerde saldo en meerjarig perspectief.

4. Financieel perspectief

Wij leggen u een begroting voor die zich kenmerkt door een positief meerjarig saldo met zoals gezegd een aantal grote opgaven en onzekerheden. Wij geven u een korte samenvatting van de uitkomsten van deze begroting en het meerjarig perspectief. Dit zetten we uiteraard af tegen de kaderstelling uit de voorjaarsnota. Wij focussen ons hierbij zoals gebruikelijk op het structureel gepresenteerde saldo. Dit is namelijk waar primair op gestuurd moet worden en waar de toezichthouder op toetst.

Wij merken daarbij op dat het in de Voorjaarsnota gepresenteerde saldo verschillende nog te realiseren taakstellingen bevat. Denk hierbij aan efficiency- en inkoopvoordelen, personele taakstellingen, Jeugdzorg en de WMO. Voor het merendeel liggen er plannen voor de invulling, maar op sommige onderdelen kunnen we minder invloed uitoefenen of is er sprake van een onzekere verwachting.

In de kaderstelling bij de Voorjaarsnota was het volgende structurele financiële perspectief opgenomen voor de jaren 2022-2024:

Meerjarig perspectief Voorjaarsnota 2022				
bedragen x € 1.000				
	2022	2023	2024	2025
Perspectief begroting 2021	1.709	1.794	2.303	NNB
Effect voorjaarsnota 2021	-2.975	-3.181	-3.334	-3.472
Verwacht perspectief kaderstelling	-1.266	-1.387	-1.031	-3.472

Voor de begroting 2022 wordt het meerjarenperspectief aangevuld met 2025. Met de recente cijfers voor dit jaar en het meerjarige beeld van de Algemene Uitkering, kunnen we ook voor 2025 een eerste beeld vormen.

Sinds de opstelling van de Voorjaarsnota hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het financiële beeld beïnvloeden. Doordat de ontwikkelingen per saldo een positief financieel effect hebben op ons perspectief, is het niet nodig gebleken aanvullende maatregelen in deze begroting te verwerken.

In de voorliggende begroting zien we op sommige plaatsen prijs en volumeontwikkelingen, die maken dat diverse budgetten wat opgehoogd moeten worden. Ter dekking hebben we de stelpost voor prijscompensatie laten vallen. Ook de Algemene uitkering geeft voor de komende jaren een positiever beeld dan we eerder verwachtten. Tenslotte zien wij ook positieve ontwikkelingen in het areaal in de Eemshaven.

De ontwikkelingen die we ten opzichte van de voorjaarsnota in de begroting hebben verwerkt ziet u op hoofdlijnen in onderstaand overzicht:

Ontwikkelingen in begroting 2022				
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Personeelslasten	-400	-400	-400	-400
Jeugd	-665	-665	-665	-665
Veiligheidsregio	-137	-137	-137	-137
Kapitaallasten	274	-86	-391	-865
Vervallen stelpost prijscompensatie	519	519	519	519
BUIG/uitkeringen	327	327	327	327
ICT licenties	-160	-160	-160	-160
Algemene Uitkering (sept. circulaire)	3.358	1.797	1.830	3.731
Effect middelen Jeugd (sept circulaire)	1.022	60	629	1.299
Areaaluitbreiding Eemshaven	1.440	1.440	1.440	1.440
Stelpost 'Behoedzaamheid areaalontwikkeling WOZ NW'	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Afval 90% kostendekkendheid in 2022	-600			
Overige mutaties	-401	-303	-441	-441
Effect ontwikkelingen	3.577	1.392	1.551	3.648

De bovenstaande ontwikkelingen worden in het hoofdstuk 'Toelichting Lasten en Baten' en in de samenvatting van de begroting nader toegelicht.

Rekening houdend met bovenstaande effecten, komen we tot het volgende structurele beeld:

Verloop meerjarig perspectief				
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Verwacht perspectief kaderstelling	-1.266	-1.387	-1.031	NNB
Effect ontwikkelingen	3.577	1.392	1.551	3.648
Verwacht perspectief	2.311	5	520	940

In bovenstaand overzicht zien we overschot van ruim € 2,3 miljoen in 2022, en een structureel overschot van ruim € 0,9 miljoen in 2025.

Wij zien tegenover dit positieve begrote meerjarige saldo echter ook dat er nog steeds verschillende forse taakstellingen in de begroting zijn opgenomen. Deze zijn deels functioneel ingevuld, maar moeten ook voor een deel verder worden ingevuld in de komende jaren. Denk hierbij aan de taakstelling op de personele lasten, efficiency, inkoop en de jeugdzorg. U vindt een nadere specificatie in het hoofdstuk 'Toelichting Lasten en Baten'.

Incidenteel begrotingssaldo

Naast het structurele begrotingssaldo benoemen we ook het incidentele deel van de begroting. Wij zien dat het incidentele overschot in 2022 per saldo ruim € 1,6 miljoen bedraagt. Dit heeft voornamelijk te maken met de frictie uitkering in het kader van de herindeling, die we nog tot en met 2022 ontvangen. Dit saldo wordt toegevoegd aan de AR.

5. Specifieke onderwerpen

Naast bovenstaand beeld van de voorliggende begroting zijn er nog een aantal specifieke onderwerpen die we graag nog kort toelichten, omdat ze van belang zijn bij de behandeling van de begroting. Deze onderwerpen zijn:

- Corona Crisis;
- Extra middelen Jeugdzorg;

- Afval;
- Areaaluitbreiding WOZ;
- Accommodatie sportpark Bedum
- Reserves en benodigd weerstandsvermogen;
- Lastendruk inwoners;
- Positief saldo 2022.

Bovengenoemde punten lichten we hieronder kort toe:

Corona crisis

De crisis heeft veel mensen op verschillende manieren geraakt. Ook in Het Hogeland. Tegelijkertijd draait de gemeente door. Het Hogeland heeft laten zien vitaal en veerkrachtig te zijn. Als college zijn wij daar trots op en hebben wij waar mogelijk bijgedragen aan die veerkracht en vitaliteit. En dat blijven wij doen. In de voortgangsrapportages nemen we nu reeds enige tijd een aparte 'Coronaparagraaf' op. Daarbij gaan we ook in op de financiële gevolgen van de coronacrisis.

Wij stellen voor om de coronacompensatie van het Rijk in 2022, die is opgenomen in de septembercirculaire weer te reserveren in de bestemmingsreserve Corona. Voor 2022 gaat dit om een bedrag van € 245.000. Deze is derhalve budgetneutraal verwerkt.

Extra middelen Jeugdzorg (Algemene Uitkering)

Er wordt al lange tijd gesproken over compensatie van het rijk voor de grote tekorten die bij gemeenten ontstaan als gevolg van de stijgende kosten in de Jeugdzorg. De septembercirculaire geeft meer duidelijkheid over de omvang van de aanvullende middelen die wij ontvangen.

Wij stellen voor de inzet van de middelen in 3 sporen te verdelen:

- Aanpassing van de taakstellingen op de Jeugdzorg;
- Dotaties aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein;
- Dekking begrotingssaldo.

Voor een goede verdeling hebben wij tevens een inschatting gemaakt van het tempo waarin de taakstellingen op Jeugd gerealiseerd kunnen worden. Wij zien dat het enige tijd duurt voordat maatregelen ook daadwerkelijk effect sorteren. Dit effect is daarbij ook lastig te voorspellen. Om dit risico te ondervangen stellen wij voor een deel van de extra middelen voor de jaren 2022-2024 te storten in de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Het restant van de middelen komt ten slotte ten gunste van ons begrotingssaldo.

Per saldo heeft dit de onderstaande effecten:

Inzet extra middelen Jeugd					
Bedragen x €1000,-	2022	2023	2024	2025	
Verlaging taakstellingen	2.063	1.227	1.124	693	Op basis van 50% inzet extra middelen Jeugd
Dotatie Best. Reserve SD	1.040	1.167	495	-	o.b.v. realistische inschatting verloop effecten
T.g.v. begrotingssaldo	1.023	60	629	1.299	
Totaal extra middelen AU	4.125	2.453	2.249	1.992	

Afval

Met ingang van 2021 zijn wij bij de afvalstoffenheffing over gegaan naar de Diftar methodiek, met als doel de afvalstromen beter te scheiden en het restafval te verminderen. Wij zien in 2021 een enorm sterk dalende trend in het aantal kilo's ingezamelde restafval. Dit leidt dit in 2021 naar verwachting tot ca. € 600.000 minder inkomsten. Uiteraard werkt dit effect ook door naar 2022. Om een grote tariefstijging te voorkomen, stellen wij voor de kostendekkendheid van ons afvalstoffenheffingstarief voor 2022 te verlagen naar ca. 90%, zodat de tarieven van een vergelijkbaar niveau als 2021 blijven.

Richting de voorjaarsnota 2022 willen we uitwerken hoe we voor de jaren 2023 e.v. kunnen komen tot een heffing die kostendekkend is, maar die niet leidt tot grote tariefstijgingen. In de meerjarenramingen gaan wij daarom nog steeds uit van 100% kostendekkendheid. Daar zit uiteraard een risico in, aangezien wij nu niet kunnen voorzien of de dalende trend in de aangeboden hoeveelheid restafval zich nog verder door zet. Dit risico is daarom opgenomen in de berekening van ons benodigde weerstandsvermogen.

Areaaluitbreiding Eemshaven

In 2021 wordt een areaaluitbreiding in de Eemshaven gerealiseerd dat leidt tot een positief effect van ruim € 1,4 miljoen op ons begrotingssaldo. Wij zien echter ook de nodige risico's, zoals de problematiek rondom de kolencentrales en een hogere verevening van de WOZ in het op handen zijnde herijkingsvoorstel voor de Algemene Uitkering. Voorzichtigheidshalve stellen wij daarom voor een structurele stelpost 'Behoedzaamheid areaalontwikkeling WOZ niet woningen' voor een bedrag van € 1 miljoen in de begroting op te nemen.

Accommodatie sportpark Bedum

Momenteel wordt samen met de voetbalvereniging gewerkt aan het ontwikkelen van een Programma van Eisen en begroting voor de nieuw te bouwen accommodatie. Het Programma van Eisen en de begroting zijn in concept gereed. Op basis van de conceptbegroting is de verwachting dat een gemeentelijke bijdrage van € 2,2 miljoen nodig is, in plaats van de eerder geraamde gemeentelijke bijdrage van € 1,5 miljoen voor renovatie van de bestaande accommodatie. Op de investeringslijsten ziet u daarom een aanvullend investeringskrediet van € 0,7 miljoen.

Reserves en benodigd weerstandsvermogen:

Essentieel onderdeel van de begroting is de paragraaf 'Risicobeheersing en Weerstandsvermogen'. Voor een overzicht van de opgenomen risico's verwijzen we naar de in de begroting opgenomen paragraaf.

Het benodigde weerstandsvermogen komt, rekening houdend met het bovenstaande, uit op € 7,7 miljoen. Dit bedrag wordt afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Dit beschikbare weerstandsvermogen is € 10,8 miljoen. Wij zien dat de ratio ten opzichte van de rekening 2020 is gestegen. Dat is voornamelijk het gevolg van de bijstelling van een aantal risico's in voornamelijk de jeugdzorg. Het benodigd weerstandsvermogen valt daardoor wat lager uit,

Lastendruk inwoners

Door het positievere beeld van ons financieel perspectief zijn wij in staat de lastendruk te beperken en zelfs iets te verlagen ten opzichte van 2021. De OZB opbrengsten voor de woningen en de niet woningen zijn slechts verhoogd met inflatie en areaaluitbreiding en het tarief voor de rioolheffing is ten opzichte van 2021 met € 20,- verlaagd, terwijl wij het afgelopen jaar een stijging van € 10,- voorzagen. De problematiek op het vlak van de afvalinzameling schetsten wij reeds eerder in dit voorstel. Door voor 2022 uit te gaan van

een kostendekkendheidspercentage van ca. 90% hoeven we ook dit tarief niet te verhogen. In de paragraaf 'Lokale Heffingen' vindt u een weergave van de voorgestelde tarieven en de lastendruk voor 2021.

Positief saldo 2022

Zoals u in dit voorstel en in de begroting 2022 ziet, geeft het komend jaar een positief saldo van ruim € 2,3 miljoen. U ziet echter in de jaren 2023 e.v. dat het begrotingssaldo weliswaar positief is, maar dat het overschot bescheidener van omvang is. Wij vinden een positief saldo van ca. € 1 miljoen echter noodzakelijk om te kunnen anticiperen op de grote onzekerheden die er nog steeds zijn.

Het structurele saldo van 2022 is echter van een dergelijke omvang dat wij het verantwoord achten om een deel van dit (incidentele) overschot in te zetten voor problemen die wij in onze begroting signaleren. Wij vernemen graag uw gevoelens bij een verstandige inzet van deze middelen. Daarvoor zouden wij u een aantal scenario's willen voorleggen:

- U heeft dit jaar gesproken over de onderhoudsplannen voor onder andere onze gemeentelijke gebouwen en onze wegen, In de voorjaarsnota zijn daar extra middelen voor vrijgemaakt, maar onvoldoende om de plannen te kunnen dekken. Wij zouden een extra dotatie vanuit het overschot voor 2022 aan de onderhoudsreserves kunnen doen;
- In de begroting van 2020 heeft u besloten de onderuitputting van het dorpenfonds van 2019 in te zetten ter dekking van het dorpenfonds in de jaren 2020-2023. Dat betekent dat er op termijn onvoldoende dekking is om het dorpenfonds in zijn huidige vorm uit te voeren. Wij zouden een extra dotatie aan de bestemmingsreserve 'Ruimte voor Dorpen en Ondernemers' kunnen doen.
- Wanneer u besluit om geen bestemming aan het gepresenteerde overschot van 2022 te geven, dan wordt dit saldo toegevoegd aan de Algemene Reserve en is het extra dekking voor de onzekerheden die de komende tijd op ons pad komen.

Bijlage: Begroting Het Hogeland 2022

Winsum, 19 oktober 2021

Burgemeester en wethouders van Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding